

Op 18 november heeft de Europese Commissie haar denkoefening over het GLB na 2013 uitgebracht. De mededeling kreeg de titel 'Het GLB tot 2020: inspelen op de uitdagingen van de toekomst inzake voedsel, natuurlijke hulpbronnen en territoriale evenwichten'. Het is een mededeling, nog geen voorstellen. Deze mededeling wordt officieel ter raadpleging voorgelegd aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, maar alle betrokkenen zullen gehoord worden – uiteraard ook de betrokken sector. Zelfs de Europeanen krijgen het woord. Op het internet startte een heuse volksraadpleging die tot 25 januari loopt en waaraan boer en burger kunnen deelnemen. Nadat ze alle adviezen heeft ingewonnen, volgen in de zomer concrete commissievoorstellen. Op basis van deze voorstellen zullen de Raad van Ministers én het Europees Parlement na lange debatten gezamenlijk beslissingen nemen, die de lidstaten vervolgens nader zullen moeten invullen en uitvoeren. Veranderingen van het GLB gaan in op 1 januari 2014, samen met de nieuwe Europese meerjarenbegroting. Overeenstemming over die meerjarenbegroting wordt het heikel punt.

Wil je deelnemen aan de volksraadpleging? Ga dan naar ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/consultation/index_en.htm (opgelet: geen www).

In haar denkoefening neemt de Europese Commissie drie opties voor het GLB:

- de dringendste tekortkomingen wegwerken door 'geleidelijke' veranderingen,
- het GLB groener, billijker, efficiënter en doeltreffender maken,
- afstand nemen van inkomenssteun en marktmaatregelen en focussen op milieu en klimaatverandering.

Veel vragen over het invullen van ambities

De Europese Commissie legt in haar denkoefening over het GLB na 2013 veel ambities aan de dag. De mededeling beperkt zich weliswaar tot de grote lijnen, maar ze is basis voor verder overleg. De Boerenbond kan zich grotendeels vinden in de uitgezette krijtlijnen, maar de invulling zal bepalen of het toekomstige Europese landbouwbeleid (GLB) onze Vlaamse landbouwers en tuinders goed zal sturen en voldoende zal ondersteunen in een steeds vrijere wereldmarkt. Het budget dat de EU in de toekomst zal vrijmaken om haar landbouwbeleid in te vullen, wordt bepalend. De Boerenbond vreest dat de Europese Commissie meer ambities heeft dan geld.

EUROPA

■ Pieter Verhelst (Studiedienst) en Jacques Van Outryve

Vorige week hebben we de mededeling van de Europese Commissie over het GLB na 2013 samengevat in *Boer&Tuinder*. In deze bijdrage toetsen we de plannen aan het kader dat de Boerenbond zich heeft voorgehouden voor het toekomstige GLB.

De doelstellingen van de Europese Commissie sluiten voldoende aan bij wat de Boerenbond van het GLB verwacht. Ze onderkent de eigenheid van de landbouwsector, onder meer ook het feit dat de kosten verbonden aan maatschappelijke eisen en verwachtingen niet of onvoldoende vertaald worden in de marktprijs en dus zwaar drukken op het landbouwincome en de leefbaarheid van de sector. Duurzame landbouw is een must, maar geen 'ecologie' zonder ook 'economie'. De Boerenbond vraagt ook erkenning voor het feit dat Vlaamse boeren hun job uitvoeren in een verstedelijkt gebied, wat ook bijkomende kosten met zich meebrengt. De Boerenbond mist in de doelstellingen bovendien een meer nadrukkelijke verwijzing naar het garanderen van Europese voedselzekerheid.

Agrovoedselketen

In de mededeling ontbreekt de concrete invulling van het beleid. Daarvoor moeten we wachten op de concrete voorstellen deze zomer. Die zullen de leefbaarheid van de toekomstige Europese – en dus ook Vlaamse – land- en tuinbouw bepalen. De Europese Commissie heeft weliswaar aandacht voor het beter functioneren van de agrovoedingsketen, maar beperkt zich tot een intentieverklaring. De Boerenbond is al meer dan twee jaar bezig met ketenoverleg op Belgisch niveau, om na te gaan hoe centrale afspraken, de oprichting van producentenorganisaties en contracten de positie van de boeren kunnen versterken. Die oefening moet ook op Europees niveau gebeuren.

Directe betalingen

Directe betalingen blijven noodzakelijk om de hogere Europese normen te compenseren en de levering van publieke goederen en diensten te vergoeden. Ze zijn bovendien een belangrijke buffer tegen nefaste marktschommelingen. De historische referenties zijn op de lange termijn niet houdbaar, maar een geleidelijke evolutie moet het de boeren mogelijk maken om hun bedrijfsvoering aan te passen aan het nieuwe beleid.

De grondarme productie voldoet eveneens aan de hoge Europese normen en moet volgens de Boerenbond in de toekomst ook kunnen rekenen op een vergoeding van Europa.

Uit de mededeling blijkt duidelijk dat de Europese Commissie inzet op een verdere vergroening van de agrarische sector. Dit brengt extra kosten met zich mee, die extra budget vergen. De Boerenbond pleit voor een stimulerend sectorbeleid, waarbij geen individuele verplichtingen opgelegd worden via de randvoorwaarden. Deze stimulerende maatregelen moeten gefinancierd worden vanuit het plattelandsbeleid. Het investeringsbeleid, zoals het nu gevoerd wordt in Vlaanderen, boekt resultaten op het vlak van verduurzaming van de land- en tuinbouw. Dit beleid moet aangehouden worden.

Marktinstrumenten

In de mededeling is geen aandacht voor strategisch voorraadbeheer. Dit is nochtans het instrument bij

uittrek om de schommelingen van de prijzen op de markt te milderen, door tekorten en overschotten op te vangen en financiële speculatie te voorkomen. De Boerenbond vindt in de mededeling ook geen antwoord op zijn vraag hoe de concurrentiële export gestimuleerd zal worden in een steeds vrijere wereldmarkt. Daarbij benadrukt de organisatie dat dit moet gebeuren zonder elders lokale markten te verstoren.

Het nodige budget

De Boerenbond vindt het vooral verontrustend dat de mededeling nergens een budget of een budget(her)verdeling vermeldt. Een Europees landbouwbeleid met duidelijke doelstellingen en goede instrumenten schiet tekort als men niet voorziet in voldoende financiering.

De Boerenbond vergelijkt

De Boerenbond legt zijn eigen kader voor het GLB na 2013 – zoals dat door de verschillende geleidingen uitgewerkt en door de hoogste organen van de organisatie vastgelegd werd – naast dat van de Europese Commissie. Het standpunt van de Boerenbond staat in cursieve letters. Vergelijk maar mee!

DOELSTELLINGEN VAN HET GLB

“De basis van een verantwoord en evenwichtig landbouwbeleid ligt in het verzoenen van de belangen van beide zijden van de markt, door een redelijk inkomen aan de landbouwers te garanderen en redelijke prijzen aan de consument. Enkel zo kan de doelstelling van het landbouwbeleid gerealiseerd worden die erin bestaat voedselzekerheid te garanderen aan de bevolking, met respect voor de maatschappelijke eisen en verwachtingen. Het nastreven van deze evenwichtige verhouding tussen producent en consument is slechts een noodzakelijke, maar geen voldoende basis voor een verantwoord en evenwichtig landbouwbeleid. Het sluitstuk is de noodzakelijke erkenning van de eigenheid van de landbouwsector, waarop ingespeeld moet worden. Zo brengt de landbouw in sterk verstedelijkt gebied aanzienlijke extra kosten met zich mee, die slechts gedeeltelijk gecompenseerd worden door de nabijheid van de markt in de steden. Zonder extra compensatie dreigt de landbouw in verstedelijkt gebied

verder onder druk te komen.” – Standpunt Boerenbond, juni 2010

De Europese Commissie zegt hetzelfde in haar mededeling. Ze onderkent de eigenheid van de landbouwsector. Maar zij vergeet de problematiek van verstedelijkte gebieden en de garantie van voedselzekerheid als doelstelling te vermelden.

INSTRUMENTEN VAN HET GLB

“Een mix van marktcorrigerende maatregelen, directe overheidssteun, een stabiliserend en stimulerend beleid is noodzakelijk om de doelstellingen van het landbouwbeleid te omvatten.” – Standpunt Boerenbond, juni 2010

De Boerenbond wil duidelijke initiatieven om de positie van de boeren in de agrovoedingsketen te versterken. Centrale afspraken moeten vraag en aanbod dichter bij elkaar brengen, niet alleen qua hoeveelheid maar ook wat de gewenste kwaliteit betreft. Dit helpt de markt enigszins te stabiliseren en biedt de mogelijkheid om de economische consequenties van maatschappelijke eisen en verwachtingen beter in de markt te vertalen. Producentenorganisaties geven boeren de kans samen te onderhandelen en dus evenwichtigere voorwaarden af te dwingen. Contracten bieden de nodige zekerheid over gemaakte afspraken. Het GLB moet het kader scheppen om deze instrumenten voor alle sectoren te ontsluiten.

De vergroening van de directe betalingen is maatschappelijk een aantrekkelijk spoor, maar is het wel effectief? Zonder bijkomend budget dreigt dit zich enkel te vertalen in extra kosten. De Boerenbond pleit voor een sectorgebonden en stimulerend beleid wanneer het over verdere verduurzaming van de landbouwproductie gaat, in plaats van individuele verplichtingen via randvoorwaarden. Het plattelandsbeleid biedt de geschiktste instrumenten om de gestelde doelstellingen via stimulerende maatregelen effectief en efficiënt te behalen. De Boerenbond kan zich dan ook vinden in de bekrachtiging van de huidige doelstellingen van het plattelandsbeleid. Het investeringsbeleid heeft trouwens al een belangrijke bijdrage geleverd aan de verduurzaming van de Vlaamse landbouw. De Boerenbond dringt erop aan dat Europa dit ten volle erkent. Vaak is een investeringsbeleid de enige optie voor de Vlaamse landbouw in verstedelijkt gebied.

De Boerenbond vraagt ook aandacht voor de grondarme productie. Ook die moet beantwoorden aan hoge Europese normen waarvan ze de meerkost moeilijk kan doorrekenen. Vandaag wordt ze daar via het GLB onvoldoende voor vergoed. De Boerenbond is van oordeel dat ook deze sectoren in de toekomst moeten kunnen rekenen op een vergoeding van Europa. De mededeling biedt hierop geen antwoord.

BUDGET VAN HET GLB

“Een algemene versterking van het beschikbare budget voor het GLB dringt zich op. Enkel een evenwichtige mix van financieel sterke instrumenten kan de doelstellingen van een verantwoord en evenwichtig landbouwbeleid ten volle realiseren.” – Standpunt Boerenbond, juni 2010

Breed gedragen doelstellingen en goed uitgewerkte instrumenten schieten hun doel voorbij als ze niet sterk financieel worden ingevuld. De Europese staatshoofden en regeringsleiders moeten zich uitspreken over het Europese budget. Indien het zijn sterk uitgesproken ambities zwak financieel onderbouwt, dreigt Europa zijn ambities niet waar te kunnen maken. Dit is bij uitstek het geval voor het GLB. Een leefbare Europese landbouw, die moet concurreren met grenzen die meer open gaan, op vrijere markten en verder moet verduurzamen, heeft nood aan een sterker GLB-budget.

De Boerenbond pleit dan ook voor een substantieel Europees budget en steunt de initiatieven die pleiten voor eigen inkomsten voor de EU. Uit de crisis geraken door te besparen op Europa, is niet de juiste optie. ■

Massale GLB-steun in Duitstalig België

Nu het debat over de toekomst van het GLB officieel gestart is met de mededeling van de Europese Commissie, zijn steunbetuigingen voor een 'sterk GLB ook morgen' van wezenlijk belang. Ter gelegenheid van de Eifel-Ardennen-Expo in Malmedy lieten meer dan 350 bezoekers zich op de stand van het 'Verband der deutschsprachigen Landwirte' fotograferen met de GLB-button 'Für eine starke GAP'. Ook parlementsvoorzitter Ferdel Schröder en minister-president Karl-Heinz Lambertz betuigden hun steun. Als gadget werd een lolly met de GLB-slogan in het Duits en het Frans uitgedeeld. Zo'n publieksactie die door de Boerenbond wordt gevoerd is broodnodig!

INFORMATIE – Meer op www.steunglb.be

Goede vertrekbasis

Vlaams minister-president en landbouwminister Kris Peeters vindt in een eerste reactie de mededeling van de Europese Commissie over het nieuwe landbouwbeleid na 2013 een goede vertrekbasis voor verdere onderhandelingen. De mededeling bevat weliswaar nog geen afgewerkte voorstellen voor hervorming, maar reikt enkele denksporen aan voor bijsturing van het GLB.

Peeters wijst op het grote belang van het toekomstige GLB voor Vlaamse landbouwers, burgers én consumenten. Een duurzame, competitieve en productieve landbouwsector blijft cruciaal voor de voorziening van voldoende, kwaliteitsvol, veilig en betaalbaar voedsel. Dit moet verwezenlijkt worden in een vitaal en ondernemend platteland. De Vlaamse land- en tuinbouw ligt eveneens aan de basis voor een concurrentiële voedingssector, een van de belangrijke pijlers van de Vlaamse economie.

De laatste jaren hebben aangetoond dat de inkomens van de Vlaamse landbouwers geregeld onder druk komen en in toenemende mate onderhevig zijn aan grote

schommelingen. Het beleid moet blijven werken aan een leefbaar inkomen voor de producenten, zodat ze kunnen blijven investeren in een toekomst waarin verduurzaming, maatschappelijke behoeften en verantwoording een steeds grotere rol spelen.

Het verleden heeft geleerd dat de marktwerking in de agrovoedingssector niet altijd perfect is en dat een regulerend Europees kader nodig is om een goed evenwicht te bereiken tussen economie, ecologie en mens. Dit Europees kader is eveneens nodig om enkele belangrijke nieuwe uitdagingen aan te pakken, zoals de klimaatverandering, de toenemende concurrentie voor land, de bescherming van de natuurlijke hulpbronnen, de biodiversiteit en het energievraagstuk.

“Samen met mijn administratie zal ik de komende maanden actief deelnemen aan de Europese discussies. Daarbij zal ik voortbouwen op de resultaten van de consultatie met het Vlaamse middenveld (maart 2010) en rekening houden met de resolutie van het Vlaamse Parlement”, besluit de minister-president. ■

MINISTER-PRESIDENT KRIS PEETERS:

“Een regulerend Europees kader is noodzakelijk.”